

Nr 25.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 och 2 §§ lagen den 9 december 1910 (nr 141 sid. 35) om emeritilöner för präster; given Stockholms slott den 13 januari 1933.

Kungl. Maj:t vill härmed under åberopande *dels* av bilagda utdrag av statsrådsprotokollen över ecklesiastikärenden för den 6 augusti 1932 och den 13 januari 1933, *dels ock* av kyrkomötets bilagda skrivelse den 1 september 1932, nr 29, samt närslutna transsumt av särskilda utskottets betänkande nr 15, föreslå riksdagen att för dess del antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 1 och 2 §§ lagen den 9 december 1910 (nr 141 sid. 35) om emeritilöner för präster.

GUSTAF.

Arthur Engberg.

Förslag

till

**Lag om ändrad lydelse av 1 och 2 §§ lagen den 9 december 1910
(nr 141 sid. 35)¹ om emeritilöner för präster.**

Härmed förordnas, att 1 och 2 §§ lagen den 9 december 1910 om emeritilöner för präster skola i nedan angivna delar hava följande ändrade lydelse:

1 §.

1. Emeritilöner må — — — i prebendepastorat.
2. Lag samma vare om domkyrkosyssloman, som icke tillika innehar ordinarie kyrkoherde- eller komministertjänst.

2 §.

Emeritilön delas i grundbelopp och provisoriskt tilläggsbelopp.

Grundbeloppet skall — — — ettusenfemhundra kronor.

För domkyrkosyssloman, varom i 1 § sägs, skall grundbeloppet motsvara åttio procent av hans lön, beräknad till det belopp, efter vilket avgift till prästerskapets änke- och pupillkassa senast utgått.

Det provisoriska — — — i 4 § 3 mom.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 1933.

---

¹ Senaste lydelse se beträffande § 2 1929: 385.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 augusti 1932.

Närvarande:

Statsministern HAMRIN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, HANSÉN, JEPPSSON, RUNDQVIST.

Departementschefen, statsrådet Stadener anför:

I underdånig skrivelse den 2 november 1929 (nr 26) har kyrkomötet hemställt om verkställande av utredning rörande beredande av emeritilöner åt domkyrkosysslomännen ävensom att sagda utredning jämte förslag, vartill densamma kan giva anledning, måtte framläggas för kyrkomötet.

Kyrkomötet lämnar i sin skrivelse till en början en redogörelse för vissa under hand inhämtade upplysningar rörande domkyrkosysslomännens arbetsomfattning och avlöningsförmåner. I fråga om denna redogörelse hänvisar jag till skrivelsen.

Av redogörelsen framginge, säger kyrkomötet vidare i samma skrivelse, att ifrågavarande befattningshavare, med undantag av domkyrkosysslomännen i Västerås och Visby, vilkas tjänster syntes vara förenade med befattning som ständig adjunkt, icke berördes av 1910 års ecklesiastika avlöningslagstiftning. Deras avlöningar bestredes i regel av domkyrkomedel, kronotionden eller ersättning för indragen dylik, boställen o. s. v. Då dessa befattningshavare sålunda utgjorde en grupp för sig själva, och då det, enligt kyrkomötets förmenande, knappast syntes vara möjligt att i fråga om dem tillämpa 1910 års lag om emeritilöner åt präster, hade det synts kyrkomötet uppenbart, att åtgärder borde vidtagas för beredande av sådana emeritilöner åt domkyrkosysslomännen.

Över denna kyrkomötets skrivelse hava kammarkollegiet och statskontoret, efter inhämtande av yttranden från vederbörande länsstyrelser och domkapitel ävensom från sysslomannen vid f. d. domkyrkan i Kalmar, den 15 april 1931 avgivit gemensamt utlåtande.

Innan jag närmare ingår på myndigheternas yttranden, ber jag få lämna en kortfattad redogörelse för gällande bestämmelser angående domkyrkosysslomän.

I kap. 26 § av 1686 års kyrkolag stadgas bland annat:

»Vid varje domkyrka skall en skicklig syssloman förordnas, som därhos ock är en prästman, på det han under tiden må hjälpa till att predika, när

han intet av sitt ämbete hindras, vilken skall se uppå vad kyrkans nöd-
torft i en och annan måtto kräver. Han skall årligen — — — bese bris-
terna och författa däröver en förteckning, så ock förslag på den bekostnad,
som till förbättringen fordras; varpå — — — under sysslomannens upp-
sikt på domkyrkans bekostnad fortsättes och däröver en riktig räkning hålles.
Allt vad domkyrkan tillhör och av sysslomannen vårdas, samt i sakristian
eller annorstädes förvaras, skall årligen inventeras — — —.

»Sysslomannen skall av biskopen med konsistorii vetskap och samtycke
antagas och sätta nöjaktig borgen för sig, — — —.

»Sysslomannen tager ock emot den inkomst av spannmål, som kallas
domkyrkotunnan, — — —.

»Alla domkyrkors, så ock andra kyrkors i städer och på landet fasta egen-
dom, evar den är belägen, skall sysslomannen och andre vederbörande vårda
sig om, att den rätt skött, vid makt hållen, och emot allt kval försvarad
bliver, och där den orättmätigt bortkommen är, med rätt må återvinnas;
till vilket senare sysslomannen vid varjehanda fall av biskopen skall full-
mäktig göras, eller — — —.»

Enligt kungl. brev av den 1 juni 1791 föreskrives, bland annat, att dom-
kyrkosysslomännen, »jämte det de böra söka sina beställningar med erbju-
dande av lagligen erkänd borgen, må hädanefter tillförordnas på konstitu-
torial».

Beträffande domkyrkosysslomännens tjänstgöringsskyldighet och avlöning
tillåter jag mig att ur kammarkollegiets och statskontorets yttrande i ärendet,
till vilket jag senare återkommer, återgiva följande redogörelse:

Uppsala. Sysslomannen har att huvudsakligen ägna sig åt förvaltnings-
göromålen. Mot särskild ersättning av därtill anslagna medel ansvarar han
för uppehållande av aftonsångsgudstjänsterna intill hälften därav. — I lön
och ålderstillägg uppbär han av domkyrkomedel ett belopp av 6,000 kronor
(häri synes ej ingå ovanberörda särskilda ersättning för aftonsångsgudstjän-
ster), varjämte han åtnjuter fri bostad i ett domkyrkan tillhörigt hus.

Linköping. Enligt ett Kungl. Maj:ts utslag den 15 augusti 1919 åligger
det sysslomannen såsom sådan att utan särskild ersättning ansvara för var-
annan aftonsång i domkyrkan. För sin egentliga tjänst såsom syssloman
åtnjuter han dels ersättning för kronotonde, för år 1929 belöpande sig till
1,321 kronor 96 öre, dels arrendeinkomsten av 13 ¹/₃ hektar boställsjord,
700 kronor jämte några naturaförmåner, dels ock fri bostad i en domkyrkans
gård, vilken förmån uppskattas till 1,200 kronor. (Den nuvarande sysslomannen
åtnjuter härutöver 2,000 kronor i årlig pension för förut innehavd
tjänst såsom andre domkyrkoadjunkt.)

Skara. Sysslomannen sköter aftonsångsgudstjänsten i domkyrkan var-
annan sön- eller helgdag under året. Av domkyrkans medel utgå såsom
avlöning dels kontant omkring 2,250 kronor — delvis efter växlande marke-
gångspris — samt avkomsten av lönehemmanet i mantal Uddetorp i Skara
landsförsamling, omkring 3,000 kronor. Å nämnda hemman har domkyrko-
sysslomannen tillika fri bostad. Vid sidan av ovanberörda aftonsångsguds-
tjänster har domkyrkosysslomannen tillika viss tjänstgöring å pastorsexpedi-

tionen, för vilken särskild ersättning av 300 kronor från församlingen utgår årligen.

Strängnäs. Sysslomannen är såsom sådan skyldig att predika i domkyrkan varannan aftonsång. Såsom domkyrkosyssloman åtnjuter han av domkyrkans medel ett årligt arvode av 300 kronor jämte dispositionsrätt till domkyrkosysslomansbostället Bresshammar. — Enligt nådiga resolutionen den 6 juli 1916 för prästerskapet i Strängnäs pastorat må sysslomannen kunna förordnas att vara ständigt adjunkt i församlingen, i vilket fall han i stället för adjunkten eljest tillkommande ersättning för bostad och vivre äger bekomma allenast hyresbidrag med 300 kronor.

Västerås. Enligt den för prästerskapet i Västerås pastorat gällande löne-regleringen skall ständiga adjunktstjänsten i pastoratet vara förenad med sysslomansbefattningen. Sysslomannen är i denna egenskap sekreterare och föredragande i domkyrkokommissionen, som handhaver domkyrkans egendom. Han har att vaka över domkyrkans byggnad och inventarier, dess underhåll och förskönande; honom åligger tillsyn över biskopsgården och konsistoriegården, vilkas byggnad och underhåll bekostas av domkyrkans medel; han har att övervaka domkyrkans utarrenderade hemman Jädra och Finnsta samt sysslomanshemmanet Uppåker; genom jägmästaren i Västerås revir låter han vårda hemmanens skogar och ombesörjer försäljning av skogarnas avkastning. Tillika hade han redan innan han tillika blev ständigt adjunkt viss predikoskyldighet m. m. sig ålagd. Som ständigt adjunkt delar sysslomannen numera den prästerliga tjänstgöringen inom församlingarna lika med församlingarnas övriga präster; dock är han på grund av egen expedition för domkyrkan och dess kassa i huvudsak befriad från deltagande i göromålen på pastorsexpeditionen. Enligt vad kollegium från annat härstädes handlagt ärende har sig bekant har sysslomannens avlöning för ecklesiastikåret 1929/1930 efter spannmålens värde i penningar efter medelmarkegångspris uppgått till 5,077 kronor 40 öre, fördelade i följande poster, av domkyrkokassan 1,071 kronor 19 öre, därav 700 kronor nytt anslag, hyresmedel 1,100 kronor, indelningsersättning 1,716 kronor 24 öre, arrendemedel från sysslomansbostället Uppåker 1,111 kronor 87 öre, årlig ersättning för en över bostället framdragen kraftledning 5 kronor 52 öre, avgäld för en tomt 20 kronor samt årligt arvode för skötande av vissa fonder 52 kronor 58 öre.

Växjö. Förutom handhavandet av domkyrkans förhållandevis obetydliga räkenskaper samt skyldigheten att »se uppå hvad kyrkans nödtorft i en eller annan måtto kräfvor» har sysslomannen, vars tjänst endast kunde betraktas som en bisyssla, att årligen förrätta trettio gudstjänster i domkyrkan i enlighet med vad i fastställd tjänstefördelning närmare anges. Hans årliga löneinkomster äro följande: 38,4010 hektoliter kronotiondespannmål, på domkyrkans stat 32,9742 hektoliter spannmål, hälften råg och hälften korn, samt arrendavgift för ämbetshemmanet Oeconomi templi gårde, utgörande för närvarande 750 kronor.

Kalmar. Någon prästerlig tjänstgöringsskyldighet åligger icke sysslomannen. Lönen, som utgår allenast så länge den nuvarande tjänstinnehavaren kvarstår vid befattningen, upptages enligt domkyrkans stat till 750 kronor årligen, vartill kommer dyrtidstillägg.

Karlstad. Sysslomannens prästerliga tjänstgöringsskyldighet anses vara årets ottesångsgudstjänster, till antalet åtta. Löneförmånerna uppgingo under år 1928 till 606 kronor 15 öre, utgörande lösen för spannmål samt forsellön.

Härnösand. Sysslomansbefattningen utgör endast en bisyssla, i det att sysslomannen allenast har att hålla högmässa eller aftonsång en gång i månaden ävensom att föra domkyrkans föga omfattande räkenskaper. Här för åtnjuter han från församlingen en årlig ersättning av 600 kronor jämte dyrtidstillägg.

Visby. Enligt gällande, den 29 augusti 1919 fastställda löner reglering för prästerskapet i Visby pastorat skall den i pastoratet inrättade ständiga adjunktsbefattningen vara förenad med befattningen som syssloman vid Visby domkyrka, med befogenhet för domkapitlet att pröva huruvida domkyrkosysslomannen må utöver adjunktsbefattningen åtaga sig annan prästerlig verksamhet. Adjunktens avlöning är bestämd till arvode 2,000 kronor jämte ålderstillägg och övriga sedvanliga förmåner. Enligt domkapitlets mening förefölle det ovisst huruvida sysslomannen i denna egenskap hade kvar sådan predikoskyldighet som enligt kap. 26 § 1 kyrkolagen ålåg domkyrkosyssloman. I sin egenskap av syssloman åtnjöte han ingen särskild avlöning.

Jag övergår nu till redogörelse för de yttranden, som avgivits av vissa länsstyrelser och domkapitel.

Ingen av *länsstyrelserna* har ansett sig hava något att invända däremot, att emeritilön beredes domkyrkosysslomännen. Flera länsstyrelser ha därjämte betonat, att det vore förenat med rättvisa och billighet, att ifrågasvarande tjänstemän, som vanligen varit lågt avlönade, komme i åtnjutande av emeritilön, varför ock bifall till kyrkomötets framställning av samtliga hörda länsstyrelser tillstyrkes.

Samtliga *domkapitel*, från vilka yttranden avgivits, tillstyrka likaledes bifall till kyrkomötets framställning, domkapitlen i Uppsala, Linköping, Skara, Västerås och Karlstad utan närmare motivering.

Domkapitlet i Strängnäs omförmäler, att domkapitlet samtidigt beslutat att i särskild underdånig skrivelse anhålla om utredning beträffande en av nutida förhållanden påkallad ändring i domkyrkosysslomansbefattningen. *Domkapitlet i Växjö* har som bilaga till sitt yttrande fogat ett tillstyrkande yttrande av därvarande syssloman av innehåll, att, när sysslomanslönen är beroende av markegång och därför växlande, av praktiska skäl emeritilön ej borde fastställas till 80 procent av lönen, utan att för varje tjänst ett bestämt belopp borde stadgas. Enär sysslomansbefattningen i *Härnösand* är att anse som en bisyssla, med arvode av endast 600 kronor för år, bör, enligt därvarande domkapitels förmenande, särskild emeritilön där ej förekomma. *Domkapitlet i Visby* framhåller bland annat, att befattningen som syssloman därstädes skall vara förenad med ständigt adjunktstjänst, och att innehavaren tillerkänts avlöning i sistnämnda egenskap, men hemställer, att det likväl måtte övervägas, huruvida och i vad mån emeritilön kan och bör beredas jämväl denne syssloman.

Kammarkollegiet och *statskontoret* hava emellertid i sitt ovanberörda utlåtande hemställt, att kyrkomötets skrivelse icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Till stöd härför hava ämbetsverken anfört följande.

Vid avgivande av sitt förevarande utlåtande hava ämbetsverken tagit del jämväl av handlingarna till en av Kungl. Maj:t den 22 februari 1929 till

kammarkollegium remitterad framställning av domkapitlet i Uppsala i samma fråga.

De i förevarande båda ärenden hörda vederbörande hava i regel förordat förslaget att bereda domkyrkosysslomännen emeritilön; och myndigheterna synas i allmänhet ej hava något att erinra mot att emeritilönerna utbetalas ur kyrkofonden. Emellertid har domkapitlet i Skara i yttrandet över domkapitlets i Uppsala nyssberörda framställning funnit vissa betänkligheter vid att kyrkofondens för rent prästerliga beställningar avsedda tillgångar användes för pensionering av befattningshavare, vilka i likhet med domkyrkosysslomännen vore till stor del avlönade med statsmedel eller boställen. Domkapitlet i Karlstad har i sitt över samma framställning avgivna yttrande anmärkt att det för det dåvarande ej föreläge skäl att bereda emeritilön åt den vid domkyrkan i Karlstad anställde sysslomannen, vilkens låga avlöning i denna egenskap medförde att befattningen borde vara förenad med annan befattning. Domkapitlet i Härnösand har ansett innehavare av domkyrkosysslomansbefattning böra undfå emeritilön allenast då befattningen med hänsyn till arbete och avlöning vore fullt självständig, varför emeritilön ej borde ifrågakomma för domkyrkosysslomannen i Härnösand, vilkens befattning vore att betrakta som bisyssla. Även i vissa andra hänseenden hava hos myndigheterna skiljaktiga meningar yppat sig i fråga om den omfattning, vari sysslomännen borde erhålla emeritilön.

Av handlingarna i ärendet framgår, att domkyrkosysslomännens arbetsuppgifter, även inbegripet deras predikoskyldighet, inom de olika stiftens taga deras tid i anspråk i väsentligt olika grad, så att befattningen endast i enstaka fall kan anses som huvudbefattning, under det att den i andra fall giver innehavaren blott ringa sysselsättning. Om någon allmän pensionering synes därför ej kunna bliva tal. Där i vissa fall tjänstens beskaffenhet är sådan, att rätt till pension må anses böra tillerkännas innehavaren, tala efter ämbetsverkens uppfattning skälen för att pensionen bör utgå av domkyrkans medel eller, där dessa ej lämna tillgång, av det pastorat som har domkyrkan till sin församlingskyrka. Någon ovillkorlig skyldighet för domkyrkan eller pastoratet att bereda sysslomannen pension lär dock ej kunna ifrågakomma, utan beslutet om pensions utgörande lär i varje särskilt fall böra vara beroende på eget åtagande, eventuellt — där domkyrkas stat fastställs av Kungl. Maj:t — under förutsättning av Kungl. Maj:ts stadfästelse. Efter ämbetsverkens uppfattning måste det anses vara en för kyrkofonden främmande uppgift att bekosta pensioner åt domkyrkosysslomän. Kyrkofondens verksamhet är begränsad till det territoriella prästerskapet, dit domkyrkosysslomännen icke äro att hänföra. Den omständigheten att domkyrkosysslomännen enligt kyrkolagen kunna och böra få sig ålagd viss predikoskyldighet i domkyrkan lär härvidlag icke hava någon betydelse. Skyldigheten i fråga, som närmast kan förklaras av deras ställning som domkyrkans tjänare, kan ingalunda sägas införa dem i det territoriella prästerskapets led. Ämbetsverken hava härvid fränsett de fall, då prästerlig befattning inom territoriell församling är förenad med domkyrkosysslomansbefattning; givet är att i sådant fall befattningshavaren i sin egenskap av tjänstgörande präst i de territoriella församlingarna har sin rätt till emeritilön vid den prästerliga tjänsten oförkränt.

Jag vill erinra därom, att redan innan frågan väcktes i kyrkomötet, Uppsala domkapitel hade tagit upp densamma till behandling och i underdånig

skrivelse den 13 februari 1929 hemställt om åtgärder från Kungl. Maj:ts sida om sådant tillägg till lagen om emeritilön åt präster, att de sysslomän vid domkyrkorna, som med sina befattningar icke hava annan prästerlig tjänst förenad, måtte tillerkännas rätt till emeritilön.

Över denna framställning hava i stort sett tillstyrkande yttranden avgivits av vederbörande domkapitel, till vilka ock kammarkollegium i sitt yttrande den 15 april 1931 hänvisat.

Av i ärendet inkomna yttranden framgår, att vederbörande domkapitel och länsstyrelser funnit skäligen och billigt, att domkyrkosysslomännen skola vara berättigade till emeritilön likaväl som andra präster.

Betraktar man de olika sysslomännens arbetsåligganden, finner man, att däri återspeglas något av de olikartade förhållanden, som av ålder varit rådande inom de olika stiftet, och vid de olika domkyrkorna.

Till det prästerliga kallet hör, som känt är, en mångfald uppgifter. En biskops åligganden enligt kyrkolagen »såsom tillsyningsman uti stiftet över Guds församling» täckes ju ingalunda av uppgiften att »själv predika den rena läran». En mångfald uppgifter av administrativ natur åligger honom i hans ämbetsutövning. Ej heller torde man kunna göra gällande, att de skiftande uppgifter av delvis rent kameral art, som av ålder åligga församlingarnas prästerskap, såväl prostarna som kyrkoherdarna, skulle vara för deras prästämbete i stort sett främmande.

De uppgifter, som enligt kyrkolagen åvila sysslomännen vid domkyrkorna och varöver en kortfattad redogörelse förut lämnats, torde i icke mindre grad kunna räknas till prästerliga, även om de endast till en del bestå uti predikande i domkyrkan. Det övervakande och den vård av domkyrkan, som enligt kyrkolagen åligger syssloman, måste i mycket hög grad vara att räkna som ett prästerligt arbete. Hans uppgift att »vårda allt vad domkyrkan tillhör» kräver icke endast studier och insikt i dithörande ting, utan en oavlåtlig omsorg såväl om själva domkyrkobyggnaden som dess mångfaldiga, ofta synnerligen betydande och dyrbara inventarier. Jag tillåter mig här endast påpeka, vad de gamla domerna i Uppsala, Linköping, Strängnäs, Västerås och Skara härutinnan betyda som kyrko- och konsthistoriska monument.

Omsorgen om dessa domkyrkors vidmakthållande åligger i särskild grad sysslomännen, som i modernt språkbruk närmast kunde benämnas domkyrko-intendenter, på samma gång som de fortfarande, i likhet med de äldre tiders sysslomän, som ofta buro titeln »*oconomus cathedralis*», äro räkenskapsförare för domkyrkornas kassor. Genom lyckligt förutseende har det i den kyrkliga lagstiftningen fastslagit redan genom 1686 års kyrkolag, att »en skicklig syssloman» som vid varje domkyrka förordnas »därhos ock skall vara en prästman». Därigenom att sysslomannen har en låt vara begränsad uppgift som predikant och liturg och sålunda står i direkt kontakt

med gudstjänstlivet, måste han bli bättre skickad att fullgöra sina antikvariska och kyrkovårdande uppgifter.

Just de sidor av kyrkans liv och väsen, som här berörts, äro ock som bekant sedan en mansålder tillbaka föremål för en livskraftig utveckling och ha framkallat stort intresse hos befolkningen. Intresset för den kyrkliga hembygdsvården har ock visat sig vara i raskt stigande så gott som över hela vårt land, vilket kan konstateras ej minst genom den stora offervilligheten, när det gällt att restaurera de gamla helgedomarna. En naturlig utveckling av denna växande rörelse måste vara, att domkyrkorna, stiftens centralhelgedomar, fortfarande och i ökad grad komma att vårdas av därtill särskilt insatta män. Det kan icke råda något tvivel därom, att sådana uppbärare av det gamla sysslomansämbetet äro i högre grad nödvändiga nu än tidigare.

I detta sammanhang vill jag icke underlåta att erinra om, hur fördelaktigt det är, att de olika församlingarna redan vid sina första trevande och samtalsvis förda förhandlingar i frågor som gälla smärre reparationer, möblering i kyrkorna ävensom konservering av äldre kyrkliga föremål, vars utförande naturligtvis bör överlämnas åt godkänd yrkesman, ha tillgång på nära håll till en sakkunnig, kyrkligt initierad person, som kan gå dem tillhanda med råd och anvisningar även rörande kyrkliga utrymmen och lokaler, om vilka visserligen icke i ecklesiastik boställsordning eller annorstädes stadgas, men vilka prövats behövlige att inrätta eller lämplige att bevara.

Av det sagda torde framgå, att sysslomanstjänsterna utan all fråga äro att betrakta såsom ordinarie prästerliga tjänster och givetvis såsom territoriella sådana. Sysslomannens verksamhet enligt gällande föreskrifter är ju förlagd till viss, territoriell församling, nämligen domkyrkoförsamlingen i respektive stiftsstad. Sysslomannabefattningens karaktär av ordinarie tjänst bestyrkes jämväl därav, att innehavaren erhåller konstitutorial å sin befattning. Härjämte vill jag erinra, att för samtliga sysslomannatjänster, med undantag av den i Härnösand, avgifter erläggas till prästerskapets änke- och pupillkassa efter vissa fastställda delaktighetsbelopp. För närvarande gäller enligt kassans reglemente, att delaktighetsbeloppet för domkyrkosyssloman utgöres av den i stat bestämda lönen i högsta löneklassen eller i förekommande fall av det penningbelopp, som lagts till grund vid lörens bestämmande.

Jag finner sålunda fullt fog förefinnas för att rätt till emeritilön må beredas domkyrkosysslomännen. Härvid skulle jag dock vilja förorda en begränsning så till vida, att dylik rätt ej må tillkomma syssloman, som till äventyrs samtidigt skulle innehava ordinarie kyrkoherde- eller komministers-tjänst. Rätt till emeritilön skulle alltså med angivna undantag tillkomma domkyrkosyssloman, oavsett om hans tjänstgöring såsom sådan är av större eller mindre omfattning. Själva emeritilönens belopp skulle dock ställas i viss proportion till hans utgående lön, därest man föreskreve, att emeriti-

lönens grundbelopp skulle motsvara åttio procent av hans lön, beräknad till det belopp, efter vilket avgift till prästerskapets änke- och pupillkassa senast utgått.

Jag övergår därefter till frågan om huru och varifrån de ifrågasatta emeritilönerna böra utgå.

Kammarkollegiet och statskontoret avstyrka bifall till kyrkomötets framställning under anförande bland annat, att det måste anses vara en för kyrkofonden — vars verksamhet vore begränsad till det territoriella prästerskapet — främmande uppgift att bekosta nu ifrågasatta pensionering. Härvid är emellertid att observera, att det nu av riksdagen godtagna och för innevarande kyrkomöte framlagda förslaget till lag om kyrkofond innehåller vissa ändrade bestämmelser rörande kyrkofondens inkomster och utgifter. Vad här säges torde icke, varken materiellt eller formellt, kunna anses utgöra något hinder för att låta kyrkofonden bära utgiften även för nu ifrågakomma emeritilöner. Den obetydliga merutgift för fonden, varom här kan bliva tal, synes mig icke heller böra tillmätas någon betydelse.

Då jag sålunda är böjd förorda beredande av emeritilöner åt domkyrkosysslomän, synes mig enklast vara, att tillägg i nu förevarande avseende göres i emeritilönelagen, innebärande, att emeritilön må tillkomma domkyrkosyssloman, som icke innehar ordinarie kyrkoherde- eller komministers-tjänst, ävensom att emeritilönens grundbelopp skall för sådan domkyrkosyssloman motsvara åttio procent av hans lön, beräknad till det belopp, efter vilket avgift till prästerskapets änke- och pupillkassa senast utgått.

Föredragande departementschefen uppläser härefter förslag till lag om ändrad lydelse av 1 och 2 §§ lagen den 9 december 1910 om emeritilöner för präster samt hemställer,

att Kungl. Maj:t måtte inhämta kyrkomötets yttrande huruvida kyrkomötet för sin del godkänner berörda lagförslag.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att skrivelse i ämnet av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till kyrkomötet.

Ur protokollet:

C. A. O. Charpentier.

Bilaga.

Kungl. Maj:ts skrivelse till kyrkomötet, nr 11, med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 och 2 §§ lagen den 9 december 1910 (nr 141 sid. 35) om emeritilöner för präster; given Stockholms slott den 6 augusti 1932.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 10 augusti 1932 vill Kungl. Maj:t härmed inhämta kyrkomötets yttrande, huruvida kyrkomötet för sin del godkänner härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 1 och 2 §§ lagen den 9 december 1910 (nr 141 sid. 35) om emeritilöner för präster.

GUSTAF.

Sam. Stadener.

Kyrkomötets underdåniga skrivelse, nr 29, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till lag om ändrad lydelse av 1 och 2 §§ lagen den 9 december 1910 (nr 141 sid. 35) om emeritilöner för präster.

(Särskilda utskottets betänkande nr 15.)

Till Konungen.

I skrivelse till kyrkomötet den 6 augusti 1932, nr 11, har Eders Kungl. Maj:t under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, förklarat sig vilja inhämta kyrkomötets yttrande, huruvida kyrkomötet för sin del godkände ett vid skrivelsen fogat förslag till lag om ändrad lydelse av 1 och 2 §§ lagen den 9 december 1910 (nr 141 sid. 35) om emeritilöner för präster.

I ärendet har särskilda utskottet avgivit betänkande nr 15, varav tryckt exemplar här bifogas.

Under åberopande av utskottets betänkande får kyrkomötet i underdånighet anmäla, att kyrkomötet för sin del godkänt ifrågavarande lagförslag.
Stockholm den 1 september 1932.

Underdånigst.

Särskilda utskottets betänkande, nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts skrivelse till kyrkomötet med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 och 2 §§ lagen den 9 december 1910 (nr 141 sid. 35) om emeritilöner för präster.

I skrivelse till kyrkomötet den 6 augusti 1932, nr 11, vilken skrivelse hänvisats till särskilda utskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, förklarat sig vilja inhämta kyrkomötets yttrande, huruvida kyrkomötet för sin del godkänner följande

Förslag

till

Lag om ändrad lydelse av 1 och 2 §§ lagen den 9 december 1910 (nr 141 sid. 35) om emeritilöner för präster.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 1933.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till det vid Kungl. Maj:ts skrivelse fogade utdraget ur statsrådsprotokollet.

Enligt vad utskottet inhämtat från prästerskapets änke- och pupillkassa, äro sysslomännen vid domkyrkorna i nedannämnda städer delaktiga i kassan för följande belopp:

i Uppsala	kronor 4,000
i Linköping	» 1,500
i Skara	» 1,900
i Strängnäs	» 2,300
i Västerås	» 2,600
i Växjö	» 1,000
i Kalmar	» 750 och
i Karlstad	» 250

Sysslomännen vid domkyrkorna i Härnösand och Visby äro däremot icke delaktiga i kassan.

I likhet med departementschefen anser utskottet att domkyrkosysslomännens befattningar äro att anse såsom ordinarie prästerliga tjänster. Vid sådant förhållande synas även domkyrkosysslomännen böra komma i åtnjutande av rätt till emeritilön. Utskottet delar alltså den av departementschefen härom uttalade meningen.

På grund härav får utskottet hemställa,

att kyrkomötet måtte för sin del godkänna ifrågavarande lagförslag.

Stockholm den 25 augusti 1932.

På utskottets vägnar:

CARL ARHUSIANDER.

---

*Utdrag av protokoll över eklestiastikärenden hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 januari
1933.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden
UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, VENNERSTRÖM, LEO, ENG-
BERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för eklestiastikdepartementet, statsrådet Engberg, anmäler härefter kyrkomötets underdåniga skrivelse den 1 september 1932, nr 29, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till lag om ändrad lydelse av 1 och 2 §§ lagen den 9 december 1910 (nr 141 sid. 35) om emeritilöner för präster. Föredraganden uppläser omförmälda, av kyrkomötet för dess del antagna lagförslag samt hemställer, att detsamma måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen bifalla och förordnar, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Anna Meurling.